

Sygn. akt I KK 54/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejski (przewodniczący)

SSN Adam Roch

SSN Igor Zgoliński (sprawozdawca)

w sprawie **P. C.**,

skazanego z art. 180a k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 7 grudnia 2022 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w Koninie

z dnia 2 stycznia 2017 r., sygn. II K 1473/16,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu w Koninie do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego w Koninie z dnia 2 stycznia 2017 r., sygn. II K 1473/16, P. C. został uznany za winnego popełnienia przestępstwa z art. 180a k.k., polegającego na tym, że w dniu 22 października 2016 r. około godz. 11:15 w miejscowości B., gmina [...], na drodze publicznej prowadził pojazd mechaniczny marki „[...]” nr rej. [...], nie stosując się do decyzji Prezydenta Miasta K. nr [...] z dnia 20 lipca 2011 r. o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami

kategorii B i C i na podstawie tego przepisu oraz art. 33 § 1 i § 3 k.k. wymierzono mu karę 100 stawek dziennych grzywny po 10 zł każda.

W sprawie tej żadna ze stron nie wniosła sprzeciwu, stąd orzeczenie uprawomocniło się w dniu 12 stycznia 2017 r. (k. 31).

Kasację od wyroku nakazowego, na podstawie art. 521 § 1 k.p.k., złożył na korzyść skazanego Prokurator Generalny. Zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 500 § 1 i § 3 k.p.k., polegające na rozpoznaniu sprawy oskarżonego P. C. na posiedzeniu w postępowaniu nakazowym, pomimo wynikających z materiału dowodowego istotnych wątpliwości co do jego winy i okoliczności popełnienia przez niego zarzucanego mu przestępstwa z art. 180a k.k., co wykluczało zastosowanie tego trybu procedowania. W konsekwencji Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Koninie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna, wobec czego podlegała rozpoznaniu w trybie przewidzianym w art. 535 § 5 k.p.k., tj. na posiedzeniu bez udziału stron. Zaskarżone orzeczenie – jak trafnie zarzucił Prokurator Generalny - zostało wydane z rażącą i mającą istotny wpływ na jego treść obrazą art. 500 § 1 i § 3 k.p.k. Sprawa niniejsza procedowana była w trybie nakazowym, bez przeprowadzenia postępowania dowodowego, po uprzednim stwierdzeniu przez sąd, że okoliczności czynu i winy oskarżonego nie budzą wątpliwości.

Dopuszczalność wydania orzeczenia o odpowiedzialności karnej oskarżonego bez przeprowadzenia postępowania dowodowego uzależnione jest od łącznego spełnienia wymienionych w art. 500 – 502 k.p.k. zarówno pozytywnych, jak

i negatywnych przesłanek. Do nich zalicza się między innymi kryterium odnoszące się do materiału dowodowego sprawy, który wskazywać musi na brak wątpliwości co do okoliczności czynu i winy oskarżonego. Niespełnienie tego warunku, podobnie jak pozostałych, wyłącza dopuszczalność rozpoznania sprawy w tym trybie i wydania wyroku nakazowego, co implikuje konieczność wyrokowania na rozprawie głównej. Dla wydania wyroku na podstawie art. 500 § 1 i 3 k.p.k.

wymagane jest osiągnięcie przez sąd na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w postępowaniu przygotowawczym dostatecznego stopnia pewności w zakresie okoliczności popełnienia czynu oraz winy oskarżonego. Wymóg ten jest spełniony zwłaszcza wówczas, gdy sprawca przyznał się do popełnienia za rzucanego mu czynu, a przyznanie się nie nasuwa zastrzeżeń, lub gdy istnieją oczywiste dowody dopuszczenia się czynu (zob. np. wyroki SN: z dnia 2 lutego 2016 r., sygn. akt IV KK 372/15, z dnia 23 kwietnia 2015 r., sygn. akt II KK 82/15).

W niniejszej sprawie podejrzany P. C., będąc przesłuchiwany w toku dochodzenia w dniu 21 grudnia 2016 r. nie przyznał się do zarzucanego mu czynu, skorzystał z prawa odmowy składania wyjaśnień stwierdzając jedynie, że wszelkie wyjaśnienia złoży przed sądem (k. 17 - 18). Natomiast z materiałów sprawy wynika, że dowodem popełnienia przez oskarżonego zarzucanego mu czynu z art. 180a k.k., miał być dołączony do akt odpis decyzji Prezydenta Miasta K. z dnia 20 lipca 2011 r., sygn. [...], wydanej na podstawie art. 182 § 2 k.k.w. oraz art. 104 k.p.a. i art. 107 k.p.a., o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami mechanicznymi na okres 12 miesięcy. Z treści tego dokumentu wynika natomiast, że cofnięcie nastąpiło na czas oznaczony, tj. od dnia 12 marca 2011 r. do dnia 12 marca 2012 r. W uzasadnieniu rozstrzygnięcia wskazano, że zostało ono wydane w celu wykonania prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w K. z dnia 24 maja 2011 r., sygn. II K [...], mocą którego orzeczono wobec oskarżonego P. C. środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 12 miesięcy (k. 4).

Przepis art. 180a k.k., na podstawie którego zostało zakwalifikowane przypisane zaskarżonym wyrokiem zachowanie oskarżonego, przewiduje odpowiedzialność karą za prowadzenie pojazdu mechanicznego na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu polegające na niestosowaniu się do decyzji właściwego organu o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami. Warunkiem odpowiedzialności karnej za to przestępstwo jest zatem nie tyle samo zachowanie, polegające na kierowaniu pojazdem bez posiadania uprawnień (taki czyn penalizowany jest przez art. 94 § 1 k.w.), ale zachowanie powiązane z niezastosowaniem się do wydanej uprzednio w trybie administracyjnym decyzji

właściwego organu o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami mechanicznymi. Jego znamiona zostają zrealizowane wówczas, gdy wobec sprawcy wydano decyzję o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami. Istotne znaczenie ma przy tym fakt, że przestępstwo z art. 180a k.k. może popełnić tylko osoba, wobec której decyzja administracyjna zapadła i tylko w okresie, na jaki cofnięto tą decyzją uprawnienia do kierowania pojazdami mechanicznymi. W okresie uwidocznionym w decyzji o cofnięciu uprawnień osoba, wobec której zapadło takie rozstrzygnięcie, nie może ich odzyskać (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2019 r., sygn. akt III KK 558/17; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2020 r., sygn. akt V KK 429/20).

Niewątpliwie Prezydent Miasta K. na mocy decyzji z dnia 20 lipca 2011 r., cofnął oskarżonemu uprawnienia do kierowania pojazdami w ściśle określonym czasie, a mianowicie od dnia 12 marca 2011 r. do dnia 12 marca 2012 r. W piśmie z dnia 4 listopada 2016 r., załączonym do akt postępowania karnego, Zastępca Naczelnika Wydziału Spraw Obywatelskich Miasta K. poinformował Komisariat Policji, że prawo jazdy P. C. znajduje się w aktach Urzędu Miasta, z uwagi na to, że wskazany nie dostarczył stosownego zaświadczenia dotyczącego jego badania lekarskiego i psychologicznego, co jest warunkiem odbioru zatrzymanego prawa jazdy (k. 2). Z materiału dowodowego zebranego w toku postępowania przygotowawczego wynikało więc, że w chwili zdarzenia, to jest w dniu 22 października 2016 r., oskarżony nie miał cofniętego, i to na podstawie decyzji Prezydenta Miasta K. z dnia 20 lipca 2011 r., sygn. [...], prawa jazdy. Jedynie nie zostało ono mu zwrócone po wykonaniu środka karnego, czyli po dniu 12 marca 2012 r. - z powodu niespełnienia przez P. C. warunków do jego odbioru, co nie jest równoznaczne z istnieniem ustawowego znamienia z art. 180a k.k. W tych okolicznościach prowadzenie pojazdu mechanicznego przez oskarżonego nie wyczerpywało ustawowych znamion powyższego występkę, polegającego na niestosowaniu się do decyzji o cofnięciu uprawnień, lecz było jedynie prowadzeniem pojazdu bez wymaganych uprawnień w znaczeniu wykroczenia z art. 94 § 1 k.w. (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 12 maja 2021 r., sygn. V KK 161/21; z dnia 14 kwietnia 2021 r., sygn. V KK 107/21; z dnia 23 lutego 2021 r., sygn. V KK 541/20).

Oczywiście zasadne było twierdzenie, że podniesione w kasacji uchybienie miało istotny wpływ na treść wydanego wyroku nakazowego, albowiem w konsekwencji błędnego uznania, że oskarżony P. C. w momencie kierowania pojazdem mechanicznym po drodze publicznej nie stosował się do decyzji właściwego organu o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami, został on pociągnięty do odpowiedzialności karnej za przestępstwo z art. 180a k.k., podczas gdy jego zachowanie stanowiło wykroczenie i polegało na kierowaniu pojazdem bez wymaganych uprawnień, w rozumieniu art. 94 § 1 k.w.

Z tych przyczyn procedowanie w trybie nakazowym było w niniejszej sprawie niedopuszczalne, gdyż nie została zrealizowana przesłanka dowodowa (brak wątpliwości co do okoliczności czynu oraz winy). Wydanie wyroku nakazowego nastąpiło tym samym z naruszeniem przepisów art. 500 § 1 i § 3 k.p.k., które miało istotny wpływ na jego treść. Konsekwencją powyższego było uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, które winno nastąpić z uwzględnieniem wyrażonych powyżej zapatrywań (art. 518 w zw. z art. 422 § 3 k.p.k.).